

Академічна доброчесність – це важливий критерій якості освіти, через те, що формування доброчесності в навчанні має важливе значення для створення позитивного та етичного університетського середовища, яке спроможне підготувати студентів до викликів сучасного суспільства та життя, оскільки майбутня професія студентів-медиків пов'язана з високим рівнем відповідальності за здоров'я та життя пацієнтів.

Література

1. Антикорупційні заходи. *НМУ імені О. О. Богомольця* : веб-сайт. URL: <https://nmuofficial.com/antycorupcia> (дата звернення: 14.11.2023 р.).
2. Про освіту: Закон України від 05 вересн. 2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 15.11.2023 р.).
3. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовт. 2014 р. № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text> (дата звернення: 15.11.2023 р.).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-348-7-4>

УКРАЇНСЬКЕ ВОЛОНТЕРСТВО ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОДОЛАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ СЬОГОДЕННЯ

Леньов А. А.

аспірант

*Рівненський державний гуманітарний університет
м. Рівне, Україна*

Протягом останніх кількох десятиліть у соціальному житті Європи спостерігається поширення волонтерської діяльності. Так, приміром, за даними ООН, у сучасному світі волонтерить кожен восьмий житель планети, тобто 970 млн. людей, які щоденно й, що цікаво, на безоплатній основі долучаються до розв'язання різноманітних соціальних проблем [1]. Громадянські ініціативи спрямовані на взаємодопомогу ближньому та суспільно корисну діяльність, активно підтримують міжнародні організації та корпорації, державні установи і впливові некомерційні організації. Вони експлікують волонтерство як незмінну підвалину громадянського суспільства, свідченням чому може стати затверджена в Амстердамі у 2001 році Загальна Декларація

волонтерів та Резолюція Генеральної асамблеї ООН, що ухвалена у грудні 2001 року.

Неймовірно високий рівень підтримки волонтерського руху в європейському суспільстві спричинений його високим економічним ефектом. Так, приміром, у Австрії та Нідерландах, частка волонтерської діяльності в національній економіці досягає 3–5% ВВП, тоді як у інших європейських раінах, здебільшого вона не перевершує 2% [6]. Високий економічний ефект волонтерської діяльності спонукає країни та європейське товариство стимулювати її розвиток, залучаючи до ініціатив, спрямованих на розв'язання суспільних викликів та проблем, молоде покоління. Задля піднесення престижу волонтерської діяльності Єврокомісія проголосила 2011 рік загальноєвропейським роком волонтерства, ініціювавши тим самим низку заходів для популяризації серед молоді такої громадянської активності.

Слід зазначити, що цікавість та пропагування волонтерського руху у європейському світі спричинене не тільки економічними перевагами безоплатної діяльності, а й соціальним, а з ним і культурним ефектом. Долучаючись до суспільно корисної діяльності, волонтери сприяють зростання суспільного добробуту та нівеляції суспільної напруги, яка виникає унаслідок неспроможності держаних органів влади швидко та якісно виконувати покладені на неї функції. Надаючи підтримку соціально вразливим верствам населення, волонтери привносять у соціум відчуття справедливості, тим самим закладаючи підвалини для розвитку та утвердження інклюзивного суспільства, а з ним і миру, безпеки та добробуту. Крім того, волонтерська діяльність сприяє розвитку та утвердженню в суспільній свідомості альтруїзму, гуманізму та відповідальності.

Попри безапеляційну роль волонтерства у розвитку громадянського суспільства та загального добробуту, наразі у світі спостерігається нерівномірний його розвиток. Так, приміром, долучення до волонтерських ініціатив здебільшого проявляють люди з високим рівнем доходу та якісною освітою [2]. На наш погляд, така ситуація є цілком закономірною, з огляду на закономірну трансформацію цінностей унаслідок зниження екзистенційного тиску та політичної жорсткості. Здебільшого саме ті люди, що отримали права й можливості для власної самореалізації, як показав американський дослідник Дж. Гайдт, починають дбати про права жінок, тварин, права геїв, права людини, боротися з погіршенням навколишнього середовища та іншими цивілізаційними викликами [2].

Можемо припустити, що низький у порівнянні з європейським країнами, індекс якості життя в Україні [5], довготривало гальмував розвиток українського волонтерства. Попри різноманітні ініціативи

ООН, його активізація відбулася тільки у 2014 році й були спричинена «внутрішньополітичною кризою, що призвела до розбалансування системи державного управління, дефіциту якісних управлінських рішень, браку ресурсних можливостей, та зовнішньою агресією, яка поглибила дисбаланс між здатністю держави ефективно виконувати свої функції та забезпеченням основних потреб громадян» [8, с. 48]. Нездатність органів державної влади своєчасно відреагувати на виклики часу викликала сплеск громадської активності на загальнонаціональному рівні. За лічені місяці волонтерські ініціативи громадян перетворилися в потужні організації, «діяльність яких була спрямована на забезпечення майже всього спектру потреб як силових структур, так і громадян, що постраждали від військових дій» [4, с. 95]. З часом з'явилися лідери, що об'єднали ці роз'єднані самоорганізовані групи, і почали працювати під централізованим керівництвом, тим самим посилили вплив на державний апарат та ефективність допомоги [7, с. 9].

Не стояли осторонь соціальних потрясень в Україні й релігійні організації, серед яких безумовний пріоритет належить Михайлівському собору в Києві. Він став першим релігійним осередком, який під час Революції Гідності активно долучився до допомоги майданівцям. З початком АТО й особливо повномасштабного російського вторгнення в Україну, до волонтерської діяльності долучилися й інші релігійні організації. В цьому контексті доречно згадати і соціальну місію Православної церкви України, керівник якої (Роман Холодов) активно допомагав евакуювати тяжко хворих з місць активних бойових дій. Українська Греко-Католицька Церква розпочала займалася прихистком людям, змушеним до внутрішнього переміщення. Не минула цієї діяльності й католицька церква, яка завдяки розлогій мережі благодійних організацій «Карітас» зуміла налагодити підтримку українським біженцям в Україні та за кордоном.

Загалом означена нами активність громадських та релігійних організацій, стала вагою підтримкою України у протистоянні зовнішньому ворогу, водночас сприяючи нівеляції спричиненої війною та породженими нею соціальними викликами напруги. Надалі така активність може стати вагомим кроком на шляху до подолання викликів повоєнної України та розвитку суспільства загального добробуту.

Література

1. Beigbeder Y. The Role and Status of International Humanitarian Volunteers and Organizations: The Right and Duty to Humanitarian Assistance. Dordrecht; Boston ; London : Martinus Nijhoff, 1991. 414 p.

2. Haidt J. How Capitalism Changes Conscience. URL: <https://www.humansandnature.org/culture-how-capitalism-changes-conscience>

3. Storozhuk S, Petraniuk A. etc. A healthy society: social challenges of digitalization and the ways to overcome them (the ukrainian experience). *Wiad Lek.* 2023;76(9):2103–2111. doi: 10.36740/WLek202309129. PMID: 37898951.

4. Горелов, Д., & Корнієвський, О. (Уклад.). *Волонтерський рух: світовий досвід та українські громадянські практики.* Київ : НІСД, 2015.

5. Індекс якості життя серед країн світу у 2020 році. URL: https://media.slovoidilo.ua/media/infographics/14/138519/indeks-yakosti-zhyttya_ru_origin.png

6. Перун А. Волонтерство: європейський досвід. URL: <https://gurt.org.ua/news/recent/17380/>

7. Путівник Волонтера. URL: <https://myvolontery.com.ua/toolkit#introduction>

8. Тохтарова, І. Волонтерський рух в Україні: шлях до розвитку громадянського суспільства як сфери соціальних відносин. *Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування.* 2014. № 2. С. 1–13.

9. Череватюк, В., & Безпальча, О. Громадянське суспільство в Україні: етапи формування та нові громадські ініціативи. *Юридичний вісник.* 2015. 4(37). С. 48–53.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-348-7-5>

UKRAINE'S EMERGENCE AS AN ACTOR IN THE INTERNATIONAL ARENA

Matviienko O. V.

*Postgraduate student at the Department of Philosophy
Educational and Research Institute of Philosophy and Educational Policy
of Ukrainian State University of the Mykhailo Drahomanov
Kyiv, Ukraine*

February 20, 2014 changed the life of not only the fairly large state of Ukraine, but also the entire world, as Russia's military aggression influenced the formation of a new world order and new political relations. At the same time, Ukraine, as a party to the conflict, starting with the defense of its